

Pohled na Hranice

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města Hranic

Květen 1966

Kulturní pořady v květnu:

1. května 9.00 Zahájení májového průvodu, po skončení průvodu projev na nám. K. Gottwalda.
16.00 Veselice v Parku kultury, hrají taneční orchestry JKP a posádky.
3. května Turisticko-literární soutěž pro pionýry hranických škol.
4. května Hrátky mládeže, sál JKP, nám. K. Gottwalda.
5. května 12.00 Ferda mravenec — pohádka pro děti, sál JKP, vstupné 3 Kčs.
6. května 14.00 Ferda mravenec — pohádka pro děti, sál JKP, vstupné 3 Kčs.
6. května Kulturní večer v rámci družby ČSM Lázní Teplic a místní posádky, klubovna JKP.
7. května Přebor města Hranic v lehké atletice, kopané a odbíjené.
19.00 Lampiónový průvod do Parku kultury. Zakončení táborákem.
8. května 9.00 Projev k 21. výročí osvobození ČSSR, kladení věnců k Památníku družby a čs. dělostřelectva.
10.00 Koncert mládežnických hudeb v Parku kultury.
10.00 Přehlídka bojové techniky v Parku kultury.
19.00 Veselice v sokolovně.
9. května 10.00 Otevření výstavy k 45. výročí založení KSČ v gotickém sále radnice. Výstavu připravuje Vlastivědný ústav Přerov a JKP Hranice za pomoci I. Kršky, pracovníka archivu na Potštátě.
15.00 Kulturní vystoupení hranických škol v Parku kultury.
11. května Přebor města ve střelbě ze vzduchovky.
12. a 13. května Finále soutěží o nejzdatnější sportovní kolektiv města Hranic.
17. května 19.30 III. abonentní koncert pro mládež — sál JKP, vstupné 4 Kčs.
21. a 22. května Celostátní výstava psů — německých ovčáků v Parku kultury.
23. května 19.30 IV. abonentní koncert pro mládež — sál JKP, vstupné 4 Kčs.
28. května Zahájení oslav Dne dětí — kácení májů v jednotlivých ZDŠ a občanských výborech.

Pořady v klubu důchodců v květnu 1966:

Vždy ve středu v 15 hodin.

4. 5. **Barikáda z rozkvetlých kaštanů (Povstání pražského lidu).** Pásmo k oslavám osvobození. Sál Jednoty-zámek, I. posch.
11. 5. **Zájezd.** Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž. Na zpáteční cestě rekreační středisko Tesák. Prohlídka kult. památek a prům. podniků.
18. 5. **Zábavní filmy:** Humor je vážná věc, Zábavní podniky z celého světa. Sál Jednoty-zámek, I. posch.
25. 5. **Hovoří v rámci předsjezdové diskuse.** F. Vyhliďal, zást. ředitele III. ZDŠ. Filmy: Symfonieta opus 20 atd. Sál Jednoty-zámek, I. posch.

VSTŘÍC SLAVNÝM MÁJOVÝM DNŮM!

Letošní májové oslavy se budou konat ve znamení význačných jubileí a událostí v životě naší socialistické společnosti. Ve dnech 14. a 15. května budeme oslavovat 45. výročí založení KSČ, které bude probíhat v období vyvrcholení příprav na XIII. sjezd KSČ.

Oslavy založení naší strany budou nedílnou součástí předsjezdové přípravy, stejně jako oslavy 1. a 9. května. V májových oslavách budeme dokumentovat sílu našeho socialistického zřízení a úspěchy, které náš lid pod vedením KSČ dosáhl.

Městská májová komise vydala organizační zajištění, podle kterých v současné době na masové základně organizuje přípravy vlastních oslav. Je povinností a vysokou ctí všech orgánů a organizací ve městě, aby úkoly s přípravami oslav splnily co nejlépe tak, aby všechny akce byly výrazem jednoty našeho lidu a našich národů, ve znamení posilování jednoty socialistického tábora, těsné spolupráce Československé socialistické republiky a Sovětského svazu v duchu proletářského internacionalismu.

Vyzýváme všechny občany našeho města, aby v týdnu, počínaje 18. dubnem, intenzivně a aktivně plnili své závazky v těch úkolech, které mohou být výhodně ukončeny v jarním období. Dejme všechny síly pro to, aby 1. máj byl u nás oslavou v nejupravenějším prostředí.

Do prvomájového průvodu všichni s radostnou náladou, s radostnými výsledky práce a v pevné jednotě a odhodlanosti za plnění svých cílů, které nám vytyčuje naše Komunistická strana Československa.

Miroslav K u b a,
tajemník MěstNV v Hranicích

Kapitoly z dějin dělnického hnutí v Hranicích.

(Podle studie prom. hist. Miloše Trapla ve sborníku: Ke vzniku KSČ na střední a severní Moravě.)

I. Projevy nespokojenosti lidu se špatným zásobováním a drahotou po první světové válce.

Za první světové války sice i obyvatelstvo Hranic jako všude jinde trpělo nedostatkem a mezi lidem se projevovala nespokojenost, ale významnější odpor se objevuje až pod vlivem revolučních událostí v Rusku r. 1917. V létě toho roku žádala četnická stanice v Hranicích o posilu pro nepokoje mezi obyvatelstvem a při oslavě 1. máje 1918 se vyskytly „velezrádné“ letáky proti Rakousko-Uhersku a proti válce.

Projevy nespokojenosti se množí po vyhlášení ČSR a buržoazie se snaží proto upevnit své postavení. Objevují se obavy z bolševismu. Už v listopadu 1918 žádalo okresní hejtmanství v Hranicích, aby do města byl přeložen spolehlivější vojenský oddíl, protože v setnině, vytvořené z místních dobrovolníků, „následkem podvratných živlů, prosycených bolševismem, řádná poslušnost a kázeň... schází...“

9. ledna 1919 vyhlásil tehdejší hejtman v Hranicích dokonce výjimečný stav a posádkové velitelství vypracovalo poplachový plán proti bolševickému převratu a nařídilo vytvořit zvláštní oddíly ze spolehlivých vojáků, zvláště rolnického původu. Byl to následek protidrahotní demonstrace, ke které došlo večer 8. ledna

1919. Pro nedostatečné zásobování a machinace některých obchodníků s cukrem, jehož příděl měl být v té době zvýšen, vypukly nepokoje a u několika obchodů byly vytlučeny výkladní skříně. Zástupy byly rozeznány vojskem a pak následovala výše uvedená opatření. Dokonce i někteří důstojníci byli vyšetřováni, protože byli podezřelí ze sympatií k bolševismu.

V té době se také dožadovali úpravy mezd dělníci v Kunzově továrně, a i když po dlouhých a úmorných jednáních byly mzdy zvýšeny až do 80 %, neodpovídaly reálné hodnotě mezd předválečných.

Během roku 1919 se zásobovací situace u nás nezlepšila, naopak ceny vzrůstaly, situace dělnictva se zhoršovala kolkováním bankovek a snížením podpor v nezaměstnanosti.

V Hranicích došlo k novým demonstracím 30. května. Stavební dělníci z hranického nádraží vystoupili proti lichvě, táhli do města a vyzvali dělníky v Kunzovce, aby se k nim připojili. Ale působením pravicových soc. dem. předáků nejen dělníci v Kunzovce nepřerušili práci, ale i demonstranti se rozešli.

Ze strachu před dalším vystoupením dělnictva přichystalo okresní hejtmanství v polovině r. 1919 vyhlášku, která měla varovat dělníky před „nepředloženými činy“ a obsahovala i pohružku, že v případě nepokojů bude použito bezohledných opatření.

Přesto v říjnu 1919 došlo k další, rozsáhlejší demonstraci pro nedostatečné zásobování. 24. října o 11. hod. dopolední zastavili dělníci všech hranických továren práci, shromáždili se před okresním hejtmanstvím a provolávali i levicová hesla. Šestnáctičlenná delegace přednesla stížnost na nedostatečné dávky mouky a brambor a žádala vyměnění jednoho úředníka pro hrubé chování vůči občanům. Hejtman musel vyjít před zámek a slíbit, že potraviny budou zajištěny rekvírováním na venkově. Zástup se pak pod vlivem svých představitelů rozešel.

Těmito sliby nebyla však zřejmě situace vyřešena a tak už v lednu 1920 si okresní politická správa vyžádala vojenskou asistenci z obavy před dalším vystoupením lidu.

K největší protestní akci došlo 27. srpna 1920, kdy přes 500 dělníků všech hranických továren zastavilo práci. Spolu s dalšími nespokojenci z jiných vrstev obyvatelstva se shromáždili před zámkem a jejich důvěrníci žádali na okresní politické správě dostatečný příděl žitné mouky a hovězího masa. Venku zatím k lidu promluvil několik řečníků zřejmě levicového zaměření. Zástup dával svou nespokojenost asi hodně zřetelně najevo, protože hlášení okresní politické správy uvádí, že „mluvčí demonstranty rozešťvali, takže bylo nebezpečí, že vtrhnou do úředních místností“. Nakonec se pravicovým představitelům sociální demokracie podařilo lid uchláholit sliby, aby počkal týden, že se poměry upraví.

Nespokojenost se projevovala i na venkově mezi rolníky, zvláště pro rekvizice, prováděné za asistence vojska. Nejbojovněji si počínali v Jindřichově v únoru 1921. Tam zemědělci holemí zahnali až za Strítěž nejen aprovidační komisi, ale i dva četníky a 25 vojáků s důstojníkem, kteří komisaře provázeli.

To jsou všechno doklady toho, jak pracující v Hranicích v době po první světové válce bojovali za zlepšení poměrů. Zároveň ale ukazují tyto události i politiku pravicových sociálně demokratických předáků, kteří lid jen chlácholili a jeho požadavky důrazně nepodporovali.

II. Založení KSČ.

V období po první světové válce měla sociálně demokratická strana v Hranicích poměrně značný počet stoupců. V obecních volbách 15. června 1919 pro ni hlasovali 933 voličů z celkového počtu 3.751 odevzdaných hlasů. Pevnou pozici si udržela i v dalších obecních volbách v březnu 1920. Ve volbách do poslanecké sněmovny 18. dubna 1920 získala sociální demokracie jako nejsilnější strana čtvrtinu odevzdaných hlasů. I starostou města byl příslušník sociální demokracie, napřed Tomáš Skácel, po něm František Faltýnek, oba zaměstnanci Kun-

zovky. Ve vedení této strany však převládala pravice, jejíž představitelé, jak jsme již uvedli, brzdili revoluční postup dělnictva při poválečných protidrahotných demonstracích.

Proto se podařilo také pravicovým důvěrníkům domlouváním odvrátit dělnictvo od generální stávky v prosinci 1920, takže ve dnech boje o Lidový dům v Praze a o další směr v dělnickém hnutí se v hranických podnicích pracovalo.

Koncem r. 1920 však již začíná i v Hranicích levice výrazněji vystupovat a na počátku příštího roku dochází již mezi oběma směry v soc. demokracii k rozhodnějšímu boji.

Už 19. prosince 1920 se na schůzi v Hranicích hovořilo o vývoji poměrů v Sovětském Rusku, účastníci schůze vyjádřili sympatie k ruskému lidu a k jeho boji proti interventům.

Na 1. ledna 1921 svolal představitel levice Antonín Řehula schůzi sociální demokracie do Drahotuš. Referoval na ní zástupce levice z Ostravy; výsledkem této schůze bylo, že názory levice převládly v organizaci sociální demokracie v Drahotuších.

Také v Hranicích proběhlo několik schůzí, jež organizovala levice i pravice. Levice měla oporu v levicovém spolku „Spravedlnost“ v Moravské Ostravě. Z podnětu tohoto spolku byla také 30. ledna svolána v Hranicích schůze, na níž poslanec Kučera hovořil o celkové hospodářské a politické situaci a objasnil cíle a požadavky marxistické levice. Po projevu polemizovali s řečníkem příslušníci sociálně demokratické pravice a národní demokraté a tito oponenti také při hlasování o rezoluci převládli. Představitelé pravice se tedy cítili tak silní, že příslušníky levice nakonec z organizace sociálně demokratické strany v Hranicích vyloučili.

V březnu 1921, tedy ještě před ustavujícím sjezdem KSČ, sešli se tito soudruzi v počtu 22 na schůzi v hostinci u Weissbrotů (později byl přebudován na hotel Moravia, nyní je tam zeměděl. odborné učiliště — vedle poštovního úřadu) a usnesli se založit místní organizaci komunistické strany. Po ustavujícím sjezdu Komunistické strany Československa došlo na břehu řeky Bečvy k oficiálnímu založení organizace KSČ v Hranicích. Důvěrníkem byl zvolen Antonín Čížek, místodůvěrníkem Antonín Řehula, jednatelem Hynek Kožušník, pokladníkem Vojtěch Král, kolportérem Antonín Melecký.

Nato byly založeny místní organizace také v Drahotuších, ve Spálově, ve dvoře Kamenec u Skaličky, v Ústí a na Potštátě. Byla také provedena kampaň k rozšíření komunistického tisku a získáno 50 odběratelů.

První veřejnou schůzi uspořádala KSČ koncem roku 1921 v Drahotuších; před velkým počtem návštěvníků mluvil zde Antonín Hoss a došlo i k diskusím s pravicovými sociálními demokraty, kteří odešli poražení. Svolavatelé schůze byli ovšem pronásledováni.

Také v Hranicích přibývalo stoupců KSČ. Veřejné schůze ve velkém sále Besedy se 15. října 1922 zúčastnilo na 400 lidí. Řečník Josef Pergl z Ostravy hovořil o krizi, o armádě a o jednotné frontě dělnictva. Jeho projev se setkal s bouřlivým potleskem, jen jeden sociální demokrat se řečníkovi marně pokoušel odporovat. Byl to značný obrat ve srovnání se schůzemi na počátku roku 1921, kde, jak jsme již uvedli, měla sociálně demokratická pravice ještě převahu.

Roku 1922 se konala také okresní konference KSČ ve stodole u Antonína Řehuly v Drahotuších. Bylo na ní zvoleno okresní vedení v čele s Vojtěchem Králem. Brzy po konferenci bylo založeno dalších 8 organizací, a to v Hrabůvce, Olšovci, Velkém Újezdě, v Lipníku nad Bečvou, v Hustopečích nad Bečvou, v Zámrskách a ve Velké. Do roku 1929 vznikly organizace v Oseku nad Bečvou, v Patutovicích a v Lazníkách.

O práci, bojích a neustálém pronásledování příslušníků KSČ ve dvacátých letech napsal podrobné vzpomínky Vojtěch Král; byly zveřejněny v Kulturním kalendáři města Hranic v roce 1961 k 40. výročí založení KSČ. L. N.

Vyhodnocení celostátní přehlídky „Děti objektivem“ provedeno.

Dne 16. dubna bylo provedeno vyhodnocení fotografií, zaslaných na celostátní přehlídku „Děti objektivem“, která se bude konat od 5. do 30. června v Hranicích.

K hodnocení se sešlo celkem 1.799 fotografií od 500 autorů, takže porota měla před sebou úkol opravdu těžký. V celkovém počtu je zahrnuto i 14 autorů z Rakouska, 7 z Německé demokratické republiky, 7 z Polska, 3 ze SSSR a 2 z Indie.

Porota ve složení: Alena Šourková, Čs. fotografie Praha, Edvard Cenek, Fotoklub Tatra Praha, Milan Borovička, Karel Myška — oba KPS Ostrava a Věra Šromová, JKP Hranice, vybrala pro celostátní přehlídku 200 snímků. Z těchto dvou set fotografií bylo uděleno pět prvních cen pro autory černobílých fotografií a jedna cena pro autora barev. snímku:

- I. cena — „Poezie mládí“ — Zdeněk Kubeš, Brno
- II. cena — „Baletka“ — Miloš Havelka, Brno
- III. cena — „Jana“ — František Dvořák, České Budějovice
- IV. cena — „Obchodníci“ — Jaroslav Hausner, Plzeň
- V. cena — „Na schodech“ — Jiří Štrajt, Frýdek-Místek

Cena za barevnou fotografii byla udělena Josefu Hudcovi z Brna za snímek „Hra s míčem“.

Kromě cen bylo vybráno ještě 22 fotografií pro čestná uznání.

Výstava, která se má stát v příštích letech v Hranicích tradicí, slibuje slibuje už napoprvé vysokou úroveň vybraných fotografií pěkný zážitek všem návštěvníkům.

Hranický umělec v Berlíně.

Známý a oblíbený malíř — karikaturista Jaroslav Pop z Hranic, se podílí v současné době svými pracemi na výstavě děl pokrokových evropských karikaturistů v Berlíně. Přehlídku organizuje satirický časopis Eulenspiegel v Německé demokratické republice. Jaroslav Pop do Berlína poslal dvě práce, jednu karikaturu s politickým námětem a druhou ze sportovního prostředí. LN

Okresní jezdecké přebory 14. a 15. května 1966 v Hranicích.

Hranice na Moravě, město s velikou a bohatou jezdeckou tradicí, se stane opět po roce dějištěm jezdeckých závodů. Ve dnech 14. a 15. května 1966 se budou konat na starém hřišti u splavu OKRESNÍ JEZDECKÉ PŘEBORY.

Pro většinu hranických občanů jistě není novinkou, že pokračovateli tradicí vojenského jezdeckví v Hranicích je několik obětavců, sdružených v jezdeckém oddílu TJ Sigma. Až dosud, hlavně v několika posledních letech, se této činnosti zhostil oddíl velice dobře, o čemž svědčí série sportovních úspěchů, nejen na půdě domácí, ale dokonce i na mezinárodních kolbištích.

Bohužel není mnoho těch, kteří si dovedou uvědomit, jakým úskalím hospodářských a sportovně provozních obtíží musí členové jezdeckého oddílu proplout, aby byla zachována slušná existence tohoto ušlechtilého sportu v Hranicích. Zachována hlavně pro mládež, která tvoří nejpodstatnější součást členstva a má o věc, zvláště v poslední době, veliký zájem.

Okresní jezdecká sekce pověřila jezdecký oddíl v Hranicích uspořádáním okresního přeboru. Zhostit se se zdarem takového podniku není maličkost. Vyžaduje to píli a obětavost od všech členů, kteří musí zaměnit sportování za tvrdou práci při přípravě překážek, kolbiště, ustájení pro koně hostů a při organizaci. V neposlední řadě to vyžaduje boj a vynalézavost při finančním zajištění závodů.

Nejlepší podporou a milou odměnou za obětavost členů bude početná účast hranických občanů v hledišti a jezdecký oddíl jim slibuje pěknou a vzrušující podívanou na sportovní zápolení jezdců a koní z mnoha moravských jezdeckých oddílů.

Na shledanou 14. a 15. května na starém hřišti U SPLAVU!

F. S.

Programy hranických kin:

S v ě t

- 1.— 2. **Signály nad městem**, širokoúhlý, Jugoslávie, mládež ano.
Život po 90 minutách, krátký film.
- 3.— 5. Program není dosud znám, bude sděleno dodatečně!
- 6.— 9. **Sedm zabitých**, ČSSR, mládež ne.
- 10.—12. **Volejte 03**, širokoúhlý, SSSR, mládež ano.
Města starých legend, krátký film.
- 13.—19. **Romulus a Remus**, širokoúhlý, Itálie, mládež ano.
- 20.—23. **Boj s ďáblem**, Mexiko, mládež ne.
Takový je New York, krátký film.
- 24.—26. **Limonádový Joe**, širokoúhlý, ČSSR, mládež ano.
Špatně namalovaná slepice, krátký film.
- 27.—31. **Vrah na dovolené**, širokoúhlý, Jugoslávie, mládež ne.
Neděle, krátký film.

Podle počasí bude pravděpodobně od 15. května zahájen provoz Letního kina. Sledujte na plakátech!

O k o

- 1.— 5. **Jsem také jenom žena**, NSR, mládež ne.
Krátký film: Jak si opatřit hodné dítě.
- 6.— 9. **Výtah na popraviště**, Francie, mládež ne.
Hamlet v bytě.

- 10.—12. Přijít a zůstat, Jugoslávie, mládež ne.
- 13.—16. Intimní osvětlení, ČSSR, mládež ne.
Hokej 66.
- 17.—19. Julie, ty jsi kouzelná, Rakousko, mládež ne.
Střevíčky.
- 20.—23. A nikdo mi nezamával, Kanada, mládež ne.
- 24.—26. Přerušný let, Polsko, mládež ne.
Italský malíř R. Gottuso.
- 27.—30. Obyčejný fašismus, SSSR, mládež ano.
- 31.— Mustangové, USA, mládež ne.

Filmy pro děti:

7. Povídání o pejskovi a kočičce
14. O medvědu Ondřejovi
21. Indiánská trofej
28. Vysoká zeď

Kulturní kalendář vydává JKP Hranice v počtu 500 kusů výtisků, cena Kčs 0,50.
Tisknou Moravské tiskařské závody v Olomouci.
Změna programu vyhrazena.